

Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Rynek Piastowski 10, 97 – 340 Rozprza

tel. (44) 6158066, tel./fax (44) 6158911

Handwritten notes in blue ink:
P-B. Wąpłowska
15-03-2019
[Signature]

Pan
Janusz Jędrzejczyk
Wójt Gminy Rozprza

Nasz znak: **OPS.0310.45.2018**

Data: **14.03.2019 r.**

Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozprzy przekazuje w załączeniu **sprawozdanie opisowe z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w 2018 roku.**

W myśl art.170 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 r. poz.998 z późn.zm.): „W terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań”.

Z poważaniem

KIEROWNIK
Ośrodka Pomocy Społecznej
mgr Ewa Szczęgodzińska

Nasz znak: OPS.0310.45.2018

S p r a w o z d a n i e

Ośrodka Pomocy Społecznej w Rozprzy z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w 2018 roku

---

I. Wstęp.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest dla wszystkich najważniejszą wartością, której nie można niczym zastąpić. Rodzina jest niezbędna dla prawidłowego rozwoju dziecka. Przekazuje małym dzieciom wzory zachowań, wartości, a także uczy odpowiedniego stosunku, tak do pozostałych członków rodziny, jak i do innych ludzi. Życie rodzinne na ogół kojarzy się nam z atmosferą ciepła, miłości, zrozumienia, bezpieczeństwa – taka właśnie powinna być rodzina. Zbigniew Zaborowski zdefiniował rodzinę jako „grupę naturalną opartą na związkach krwi, małżeństwa lub adopcji”, podkreślając, że jest to grupa o charakterze wspólnoty, której podstawową funkcją jest utrzymanie ciągłości biologicznej społeczności. Są niestety rodziny, które z różnych powodów (niepełnosprawność, bezrobocie, uzależnienia) nie radzą sobie z prawidłowym funkcjonowaniem. Rodzina dysfunkcyjna to taka, która wykazuje poważne nieprawidłowości w funkcjonowaniu oraz zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka. Może to się przejawiać brakiem dbałości o potrzeby rozwojowe dziecka, brakiem kontaktów ze szkołą, niedostateczną dbałością o bezpieczeństwo i dobro dziecka.

Dlatego taka rodzina potrzebuje pomocy i współpracy z pracownikiem socjalnym, asystentem rodziny. Wspieranie rodziny przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełnienia tych funkcji.

II. System opieki nad dzieckiem – zadania gminy.

Z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 r. poz.998 z późn.zm.) wynika, że obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Kierując się dobrem dziecka, dobrem rodziny jako środowiska naturalnego rozwoju dziecka, gmina współpracuje w tym zakresie z różnymi instytucjami i organizacjami.

Do zadań własnych gminy, określonych w art.176 ww. ustawy, należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,

- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny, dostępności do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 4) finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy ponoszonych przez rodziny wspierające,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Powyższe zadania realizowane są w oparciu o założenia programowe i ustawowe zawarte w szczególności w poniższych dokumentach:

- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017 – 2019 (uchwała Nr XX/68/2016 Rady Gminy Rozprza z dnia 28 grudnia 2016 r.),
- Gminny Programu Współpracy instytucji działających na rzecz rodziny na lata 2017 – 2019 (Uchwała Nr XXI 4/2017 Rady Gminy Rozprza z dnia 10 lutego 2017 r.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 r. poz.998 z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2018r. poz.1508 z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2019 r. poz.473).

III. Wspieranie rodziny – interdyscyplinarność działań.

Wobec rodzin przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozprze podejmuje działania, których celem jest zapewnienie wsparcia i pomocy rodzinom, w szczególności poprzez:

- analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- wzmocnienie roli i funkcji rodziny,
- rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- pomoc w integracji rodziny,
- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- dążenie do reintegracji rodziny.

W swojej codziennej pracy pracownicy socjalni Ośrodka kładą duży nacisk na rozpoznawanie i szybką interwencję w rodzinach zagrożonych kryzysem, współpracując w tym zakresie z placówkami oświatowymi (publicznymi i niepublicznymi), kuratorami sądowymi

i społecznymi, Policją, Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, służbą zdrowia, Poradnią Pedagogiczno – Psychologiczną, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i innymi podmiotami.

Wsparcie Ośrodka Pomocy Społecznej w Rozprze dotyczy rodzin z dziećmi, ale też tych, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Asystent rodziny jest profesją w systemie wspierania rodziny, wprowadzoną ww. ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, której cechami charakterystycznymi są kompleksowe działania podejmowane wobec rodziny i polegające przede wszystkim na towarzyszeniu rodzinie, z zachowaniem profesjonalnych relacji, w pokonywaniu trudności, poprawie funkcjonowania i zmianie niekorzystnych dla rodziny sytuacji kryzysowych.

W 2018 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Rozprze zatrudniony był **1 asystent rodziny** – na umowę o pracę w systemie **zadaniowym**. W oparciu o złożony wniosek, gmina otrzymała dotację, na częściowe pokrycie wydatków związanych z zatrudnieniem asystenta. Koszt realizacji zadania wyniósł ogółem **54 299,56 zł**, w tym: środki z dotacji celowej **15 973,46 zł** i środki własne 38 326,10 zł.

Do zadań asystenta rodziny, określonych w art.15 ww. ustawy, należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- 13a) realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art.17 ust.1,
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,

- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art.9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

W 2018 r. wspierającymi, motywującymi i pomocniczymi działaniami asystenta rodziny objęto **14 rodzin**, w tym 1 rodzinę zobligowaną sędownie. Łącznie pomocą objęto 71 osób, w tym 43 dzieci. Zakończono współpracę z 1 rodziną z uwagi na zmianę jej miejsca zamieszkania – rodzina przeprowadziła się na teren innej gminy.

Zadania asystenta rodziny realizowane są zgodnie z przepisami i polegają przede wszystkim na prowadzeniu pracy z rodzinami, u których występuje wiele sprzężonych problemów, do których należą m.in.: niskie umiejętności opiekuńczo – wychowawcze oraz prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, bezrobocie, przewlekła choroba, niepełnosprawność, wyuczona bezradność, zaburzenia psychiczne, depresje, a których występowanie powoduje trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Asystent rodziny działania ukierunkowuje przede wszystkim na utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku rodzinnym. W ramach swoich obowiązków asystent rodziny brał udział w zespołach do spraw oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej (zespoły powoływane przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, które monitorują i analizują sytuację rodzin pod kątem możliwości powrotu dzieci do naturalnego środowiska) i na rozprawach sądowych.

W rodzinach objętych asystą prowadzone były następujące działania:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego:
  - instruktaż prawidłowego sprzątnięcia mieszkania (sporządzenie wykazu stałych czynności utrzymujących porządek w mieszkaniu – podział obowiązków na członków rodziny), dbanie o właściwy wizerunek warunków mieszkaniowych przed domem,
  - trening kulinarny (piramida żywieniowa, zasady zdrowego żywienia),
  - trening kompetencji w zakresie dbania o zdrowie (edukacja i trening w zakresie profilaktyki zdrowotnej i higieny, zasady pielęgnacji dzieci),
  - edukacja w zakresie zachowania higieny (zasady przestrzegania higieny, czynności higieny, choroby związane z zaniedbaniem higieny osobistej), przestrzegania właściwych godzin snu dzieci i dorosłych,
  - edukacja w zakresie gospodarowania budżetem (analiza dochodów i wydatków, planowanie i monitorowanie wydatków, nabywanie umiejętności racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi poprzez określenie stopnia ważności potrzeb, niebezpieczeństwa (zobowiązania wynikające z podjęcia pożyczki gotówkowej, zakupów na raty, itp., zasady działania kart kredytowych),
  - edukacja w zakresie oszczędnego gospodarowania mediami (sposoby oszczędzania wody, prądu, gazu, itp., założenie organizera porządkującego dokumentację),
  - wykorzystywanie swoich możliwości i uprawnień w celu pozyskania dodatkowych dochodów,
  - pomoc w załatwieniu spraw urzędowych,
  - tworzenie regulaminu prawidłowego zachowania w domu,
  - zasady związane z prawidłowym zachowaniem wobec rodzeństwa i rodziców,
- 2) udzielenie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych

Podczas pracy z rodziną zbierane są informacje o jej sytuacji rodzinnej, środowisku wychowawczym, problemach i dotychczasowych próbach ich rozwiązania. Na tej

- informowanie o możliwości udziału w projektach unijnych realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozprzy,
  - informowanie o możliwości korzystania z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, realizowanych przez Urząd Gminy w Rozprzy (prace społecznie użyteczne, prace interwencyjne, itd.),
  - informowanie o odbywających się kursach zawodowych organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy,
  - motywowanie do utrzymania aktywnego kontaktu z Powiatowym Urzędem Pracy.
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej:
- informowanie o sposobach poszukiwania pracy,
  - nauka pisania CV, listu motywacyjnego,
  - zasady autoprezentacji podczas rozmowy kwalifikacyjnej,
  - motywowanie do utrzymywania pracy poprzez rozmowy wspierające;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych:
- instruktaż prawidłowego sprzątnięcia mieszkania (sporządzenie stałych czynności utrzymujących porządek w mieszkaniu – podział obowiązków na członków rodziny), dbanie o właściwy wizerunek warunków mieszkaniowych przed domem,
  - trening kulinarny (piramida żywieniowa, zasady zdrowego żywienia),
  - trening kompetencji w zakresie dbania o zdrowie (edukacja i trening w zakresie profilaktyki zdrowotnej i higieny, zasady pielęgnacji dzieci),
  - edukacja w zakresie zachowania higieny (zasady przestrzegania higieny, czynności higieny, choroby związane z zaniedbaniem higieny osobistej), przestrzegania właściwych godzin kładzenia dzieci spać,
  - edukacja w zakresie gospodarowania budżetem (analiza dochodów i wydatków, planowanie i monitorowanie wydatków, nabywanie umiejętności racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi poprzez określenie stopnia ważności potrzeb, niebezpieczeństwa (zobowiązania wynikające z podjęcia pożyczki gotówkowej, zakupów na raty, itp., zasady działania kart kredytowych),
  - edukacja w zakresie oszczędnego gospodarowania mediami (sposoby oszczędzania wody, prądu, gazu, itp., założenie organizera porządkującego dokumentację),
  - wykorzystywanie swoich możliwości i uprawnień w celu pozyskania dodatkowych dochodów,
  - pomoc w załatwieniu spraw urzędowych,
  - tworzenie regulaminu prawidłowego zachowania w domu,
  - zasady związane z prawidłowym zachowaniem wobec rodzeństwa i rodziców;

W 2018 r. asystent rodziny podniósł swoje kwalifikacje na szkoleniu: „Rola asystenta rodziny w interwencji kryzysowej”.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozprzy zakwalifikował rodziny, z którymi współpracuje asystent rodziny, do:

- Projektu „Wykorzystaj swój czas”, realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata: 2014 – 2020, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego,
- pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD),

- wyjazdu na kolonie letnie ze środków Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Na terenie Gminy Rozprza funkcjonują 2 Świetlice Opiekuńczo – Wychowawcze, do których uczęszczają dzieci, również z rodzin objętych pomocą w formie asystenta rodziny. Rodziny mogą również korzystać z bezpłatnej pomocy prawnej w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczonej w ramach niwelowania barier finansowych.

Ponadto w 2018 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozprzy współfinansował pobyt **20 dzieci** w różnych formach pieczy zastępczej, z czego: 17 dzieci – pobyt u spokrewnionych rodzin zastępczych, 1 dziecka – pobyt w zawodowej rodzinie zastępczej i 2 dzieci w – jednostce wspierającej rodzinę (całodobowa placówka opiekuńcza o charakterze domu dziecka). Koszt pobytu dzieci w ww. formach pieczy zastępczej wyniósł **107 249,84 zł**. Koszt dofinansowania do pobytu 1 dziecka w różnych formach pieczy zastępczej wynosił od 69,40 zł do 1 888,55 zł.

W 2018 r. na potrzeby 3 dzieci utworzono 2 spokrewnione rodziny zastępcze, natomiast rozwiązano 2 spokrewnione rodziny zastępcze, w których przebywało 4 dzieci i 1 zawodową rodzinę zastępczą, w której przebywało 1 dziecko, które następnie trafiło do rodziny preadopcyjnej.

IV. Rekomendacje.

W 2018 r. w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych za kluczowe i ważne zadania przyjęto:

- wdrażanie gminnego programu wspierania rodziny,
- tworzenie warunków do podnoszenia kwalifikacji asystenta rodziny,
- realizację i intensyfikację działań profilaktycznych i metod pracy z rodziną, mających na celu utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku – rodzinie dziecka lub powrotu do niego dziecka,
- prowadzenie różnych form środowiskowej pomocy rodzinom dysfunkcyjnym,
- realizację i wzmocnienie działań asystenta rodziny poprzez prowadzenie systematycznej i bezpośredniej pracy z rodziną mającą trudności w prawidłowym funkcjonowaniu,
- zacieśnienie współpracy między asystentem a pracownikami socjalnymi oraz innymi instytucjami działającymi w obszarze wspierania rodziny i tym samym zapewnienie spójnego i interdyscyplinarnego systemu wsparcia rodzin słabszych społecznie i borykających się z trudnościami w wypełnianiu funkcji rodzicielskiej,
- wspomaganie funkcjonowania rodzin z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez rozwój systemu wsparcia rodzin i profilaktykę,
- stworzenie warunków do działania rodzin wspierających oraz promowanie tej formy wsparcia,
- zapewnienie specjalistycznego poradnictwa rodzin wspierających oraz promowanie tej formy wsparcia,
- zapewnienie specjalistycznego poradnictwa i konsultacji oraz różnych form terapii i mediacji,
- stworzenie warunków do powstania grup wsparcia i samopomocowych dla rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi,
- podejmowanie działań na rzecz integracji rodzin borykających się z trudnościami rodzicielskimi ze społecznością lokalną.

Te same działania rekomenduje się do realizacji w 2019 r.

V. Wnioski.

Aktualnie nie zachodzi potrzeba zwiększenia liczby asystentów rodziny w Ośrodku Pomocy Społecznej w Rozprze. Nie stwierdzono konieczności wspierania większej liczby rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej wobec swoich dzieci, niż aktualnie. W sytuacji przedłużającej się nieobecności aktualnie zatrudnionego asystenta rodziny – należy podjąć działania w celu zatrudnienia asystenta rodziny – na zastępstwo.

Ponadto w budżecie Ośrodka Pomocy Społecznej w Rozprze na 2019 r. zapewniono wystarczające środki finansowe na zatrudnienie asystenta rodziny, podnoszenie jego kwalifikacji zawodowych, współfinansowanie pobytu dzieci z terenu Gminy Rozprza w różnych formach pieczy zastępczej i inne działania z zakresu wspierania rodziny.

KIEROWNIK
Ośrodka Pomocy Społecznej

mgr Ewa Szlegodzińska